

Be 365

1) Cicero-Metzen
mit 21-5 Jahren über Cicero

z.B. Präfektenwahl

7-11, 21 (Adressen), 41-51

FORMVLÆ
CICERONIANÆ,
Epistolis conscribendis
vtilissimæ.

AVCTORE

MAGISTRO CHRISTOPHORO
*Vladeracco, humanarum litterarum apud
Buscoducenses Professore.*

ANTVERPIÆ
Ex officina Christophori Plantini.
M. D. LXXXVI.

Christophorus Vla der auctis

Philologis-Gelehrten
Academy

Wolfgang Christoforius
Hortus

Antiquitatis
Bibliotheca

CHRISTOPHORVS

VLADERACCVS IOANNI

VLADERACCO FÍLIO S.

T s i non dubitarem, mi Ioannes, quin mediocrem adhuc Latini sermonis vsum cùm loquendo tum scribendo habere posses: cùm ad decimum septimum aetatis tuæ usque annum, summa diligentia, labore & industria, in utraque lingua & honestis disciplinis ita sis liberaliter versatus, ut etiam progressus tui specimen publicè dare in frequetissima doctorum hominum corona & confessu; oratione declamatoria de Iurisprudentiæ laude, ad duas pænè horas memoriter dicendo; non subterfugeris: tamen cùm iam septem prope annos bonarum litterarum humaniorumque disciplinarum studiis posthabitatis, te totum, quantumcunque es, corpore & animo, ad utramq; Musicam & Graphicen, difficillimas nempe artes, applicuisti: necesse est, tam longo temporis interuallo, multa quæ ad expeditum Latini sermonis vsum pertinerent, tibi exci-

A 2

disse.

4
disse. Cumque clarissimus tuus dominus, do-
minus de Willerual tua vtatur opera non so-
lùm in canendo voce, fidibus, poësi, Musica,
& pictura : verùm etiam ἐπὶ τῷ ἐπιστολῷ, &
litteris scribendis, non Gallicè solùm, ad
Principes viros, sed etiam Latinè, ad Cardi-
nales, Episcopos, Abbates, aliosqüe Ecclesia-
stici ordinis viros, animo & virtute præcel-
lentes : tua caussa, vt eo fungi possis munere
rectius, perlectis Ciceronis epistolis omnibus;
ad Familiares scriptis; ad Atticum, Q. Fra-
trem, Brutum datis; excerpti eas scribendi
formulas, quæ quām sēpissimè in scriben-
tium litteras orationem cadere possent. Nam
vt excellenti ad excellentes homines vtaris
in scribendo dictione, imitandus tibi est is,
qui accurata quadam orationis vbertate &
copia, omnes qui vnquam vsquam florue-
runt Oratores, facile superarit: qui eo est &
in excogitando ingenij acumine, vt nemo
subtilior; & in disponendis rebus solertia atq;
prudentia, vt nihil ne fingi quidem posset
aptius atque accommodatius: cui doctissi-
morum hominum iudiciis, scriptorum va-
rietate, copia, sermonis elegantia & puritate,
sine controuersia primæ vbique tribuuntur.

Hunc

Hunc tu igitur admirabere in primis; & quod ad eius fieri poterit, imitabere. Nec id quidem sine exemplo facturus es: fecerunt hoc eloquentissimi prudentissimique Scriptores, quorum operis, in scribēdis epistolis, vñi sunt Pontifices Maximi, Cardinales, Episcopi, viri Principes, Monarchæ: Aldos dico Manutios, Bembos, Sadoletos, Christophoros Longolios, aliosque permultos, qui purissima scribendi ratione Principibus placuere viris; à quibus postea summis honoribus aucti, & amplissimis fortunis locupletati fuerunt.

Fruere igitur isto munusculo, quod à Paren-
te tuo semper amantissimo profectum est: &
nobiscum per litteras quām sēpissimē collo-
quare: & quotiescunq; certorum hominum
potestas erit, quibus rectē des, non præter-
mittas. Si rem nullam habebis, tamen scribas
aliquid, vel quod in buccam venit: nun-
quam enim tua epistola intempestiuā aut lo-
quax visa est. denique sic statuas, tuas mihi
litteras longissimas quasque gratissimas fore.
Sintque posthac eius generis tuā epistolā, vt
non modò quædam ex Principe Romanæ
eloquentiæ Cicerone aspergas, sed etiam ge-
nere toto Ciceronianum quiddam redolere

A 3 videan-

videantur. Vale, mi Ioannes; vale delitiæ
meæ, vale & salutæ. Tota domus te salutat: &
præterea Gulielmus Reisius Iurisconsultus,
optimè aliquando in tuis Iurisprudentiæ stu-
diis de te meritus, cuius domus modò est no-
stræ ciuitatis oraculum; futurus breui alter
Scœuola Ciceronianus, Iurisperitorum elo-
quentissimus, & eloquentium Iurisperitissi-
mus; qui in præsentia, nostræ ciuitatis no-
mine, ad Principem Parmensem legationem
obicit. Saluebis etiam à Grammaticorum om-
nium huius memoriæ Achille D. Verrepæo:
& ab humanissimo doctissimoq; adolescen-
te, tuo in Musica Organopsaltica quondam
sextatore, magistro Dauidे Euersvijn.

Datæ Ducissiluæ. Anno M. D. LXXXV.
ad Idus Septembris.

FOR-

FORMVLÆ
CICERONIANÆ,
CONSCRIBENDIS
EPISTOLIS VTI LISSIMÆ.

7

FORMVLÆ SALVTANDI.

M. CICERO S. D. P. Lentulo Procos. Cicero S. D.

Lentulo.

M. Cicero S. D. L. Valerio Iurisconsulto.

Cicero Procos. S. D. Curioni trib. pleb.

Cicero Procos. S. D. M. Calio Rufo. adili cur. def.

Cicero Procos. S. D. Appio Pulcro imp.

Cicero imp. S. D. Appio Pulcro, ut spero censori.

Cicero S. D. Marcello.

Q. Metellus Q. F. Celer Procos. S. D. M. Tullio Ciceroni.

P. Vatinius imp. S. D. Ciceroni suo.

Cicero S. D. Dolabella cos.

Brutus imp. cos. def. S. D. Ciceroni.

Lentulus P. F. proquas. propra. S. D. cos. prat. trib. pl. Sena-
tui populo plebiq; R.

Cicero S. D. Cormificio college.

Cicero S. D. Q. Valerio, Q. F. Orca legato propret.

Cicero S. D. Terentia, & Tulliola, & Ciceroni suis.

Cicero S. D. Terentia sua.

Tullius S. D. Terentia, & pater Tulliola, duabus animis suis;
& Cicero matri optima, & suauissime sorori.

Tullius, & Cicero F. & Q. S. D. Tironi humanissimo &
optimo. [suo.

Tullius, & Cicero meus, & frater, & fratri F. S. D. Tironi

A 4

Cicero

Cicero F. S. D. Tironi suo dulciss. Cicero Attico S.
Balbus Ciceroni imp. S. M. Q. F. S.

EXORDIENDI EPISTOLAS.

E G O omni officio ac potius pietate erga te, ceteris satisfac-
cio omnibus; mihi ipse nunquam satisfacio.

A tempore. Idibus Ian. in Senatu nihil est confectum.
Ad xvi. Kalend. Febr.

Tametsi nihil mibi fuit optatus quam ut, &c.

Legi tuas litteras, quibus ad me scribis, gratum tibi esse quod
crebro certior per me fias de omnibus rebus, & meam erga
te benevolentiam facile perspicias.

Periucunda mibi fuerunt litterae tuae, quibus intellexi te per-
spicere meam in te pietatem.

Quanquam me nomine negligentia suspectum tibi esse da-
leo; tamen mibi non tam molestum fuit accusari ab te
officium meum, quam in cunctum requiri: præsertim cum
in quo accusabar, culpa vacarem.

Sera gratulatio reprehendi non solet.

Tu vide quam ad me littera non perferantur.

Raras tuas quidem (fortasse enim non perferuntur) sed sua-
ues accipio litteras: vel, Quas proxime acceperam, quam
prudentes, quam multi officij & consilij! [vtor.

M. Fabio viro optimo, & homine doctissimo familiarissime
Magno dolore me affecissent tua littera, nisi iam & ratio ipsa
depulisset omnes molestias, &c.

Litteras a te mibi statutor tuus reddidit Tarsi ad xvi. Kal.

Sext. his ego ordine, ut videris velle, respondebo.

Officium meum erga Rhodonem ceteraque mea studia, que
tibi ac tuis praestiti, tibi homini gratissimo grata esse vehe-
menter gaudeo.

Ad

Ad xvi. Kal. Iun. Brundisium cùm venissim, Q. Fabius legatus tuus mihi præsto fuit.

Pridie Non. Iun. cùm essem Brundisi, litteras tuas accepi, quibus erat scriptum te L. Clodio mandaſſe, &c.

Etsi quantum ex litteris tuis intelligere potui, &c.

Vix tandem legi litteras dignas Appio Clodio.

Cùm eſt ad nos allatum de temeritate eorum qui tibi negotium faceſſerent.

Gratulabor iibi prius (ita enim rerum ordo poſtulat) deinde ad me conuertar.

Caius Trebatius familiaris meus ad me ſcripſit.

Ad iij. Kal. Maias, cùm eſſem in Cumano, accepi tuas litteras.

Posteaquam mihi renunciatum eſt de obitu Tulliæ.

Quareni mihi iam diu quid ad te potiſſimum ſcriberem, non modò certa res vlla, ſed ne genus quidem litterarum viſitatum veniebat in mentem.

Binas à te accepi litteras Coreyra datas, quarum alteris mihi gratulabare, quod audifles mēam me pristinam dignitatem obinere: alteris dicebas, te velle quæ egifſem bene & feliciter euenire.

Accepi perbreues tuas litteras, quibus id quod ſcire cupiebam, cognoscere non potui, cognoui autem id quod mihi dubium non fuit.

Si vales, bene eſt.

Si tu exercitus q̄, valetis, bene eſt. Scribis ad me, &c.

Quantum meum ſtudium extiterit dignitatis tuae vel tuerdæ, vel etiam augendæ; non dubito quin ad te omnes tui perſcripſerint.

Grata tibi eſſe officia mea, non miror: cognoui enim te gratiſſimum omnium, idq̄, nunquam deſtitui prædicare.

Coram me tecum eadem hac agere s̄aþe conantem deterruit pudor p̄enē subrusticus: quæ nunc expromam absens audacius: ep̄istola non erubescit.

Omnis amor tuus ex omnibus partibus se ostendit in iis litteris quas à te proximè accepi; non ille quidem mihi ignotus, sed tamen gratus & optatus.

Non obliuione amicitia nostra, neque intermissione consuetudinis meæ, superioribus temporibus ad te nullas litteras misi, sed quod, &c.

Grate mihi tua litteræ fuerunt, ex quibus intellexi, quod sine litteris arbitrabar videndi mei te summa cupiditate affectum esse.

Peto à te, ne me putas obliuione tui rariùs ad te scribere quam solebam: sed, &c.

Noui quod ad te scriberem nihil erat, & tamen si quid esset, sciebam te à tuis certiorem fieri solere.

Vereor ne desideres officium meum.

Quod tibi non tam celeriter liber est redditus, ignosce timori nostro.

Antea missem ad te litteras, si genus scribendi inuenirem.

Mec scito omnem meum laborem, omnem operam, curam, studium, in tua salute consumere.

M⁹ officio functum esse gaudio.

Dederam triduo ante pueris C. N. Plancij litteras ad te, eò nunc ero breuior.

Mandatum tuum curabo diligenter.

Per s̄aþe mihi cogitani de communibus miseriis, in quibus tot annos versamur, & vt video, versabimur: solet in mentem venire illius temporis quo proximè fuimus vñā.

Vide quam mihi persuaserim, te me esse alterum non modo in iis

in iis rebus quæ ad meipsum, sed etiam in iis quæ ad meos
pertinent.

Scriptis ad me Cæsar perhumaniter.

Iam diu ignoro quid agas, nihil enim scribis.

Legi tuas litteras, ex quibus intellexi te Cæsari nostro valde
Iurisconsultum videri. [sifses.

Mirabar quid esset, quod tu mihi litteras mittere intermis-

Accepi à te aliquot epistolas vno tempore, quas tu diuersis
temporibus dederas.

Tantum ex Arpinati veneram, cum mihi à te litteræ red-
ditæ sunt.

Quod epistolam conscißam doles, noli laborare: salua est do-
mi: petes cum libebit.

Miror cur me accuses, cum tibi id facere non liceret.

Facile perspexi ex tuis litteris, quod semper studui & me à te
plurimi fieri.

Quod declamationibus nostris cares, damni nihil facis.

Non dubito quin perlatum ad te sit, Appium à Dolabella
reum factum.

Gratulor tibi affinitate viri mediussidius optimi.

Pudet me confiteri & queri de Appiij hominis ingratissimi
iniuriis.

Exanimatus sum tuis litteris, quibus te nihil, nisi triste cogi-
tare offendisti.

Cœnabam apud Seium, cum utriusque nostrum redditæ sunt
à te litteræ.

Duabus tuis epistolis respondebo: vni quam triduo ante acce-
peræ à Zetho, alteri, quam attulerat Philenis tabellarius.

Dupliciter delectatus sum tuis litteris: & quod ipse risi, &
quod te intellexi iam posse rideri.

Heri

Heri veni in Cumanum: cras ad te fortasse.

Gratiſimæ mihi tuae litteræ fuerunt, quas ex Furnij sermone
te scripſiſſe animaduerto.

Binas à te accepi litteras eodem exemplo, quod ipsum argu-
mento mihi fuit diligentia tuae.

Immortales ago tibi gratias, agamq; dum viuam: nam rela-
turum me affirmare non possum.

Nihil post hominum memoriam glorioſius, nihil gratius, ne
tempore quidem ipſo opportunius accidere vidi, quam
tuas, Plance, litteras.

Facere non possum, quin in singulas res meritaq; tua tibi
gratias agam, &c.

Minimè mirum debet tibi videri, nihil me scripſiſſe de Repub.
Quo in ſtatu ſimus cognoscit.

Eodem exemplo litteræ à te mihi redditæ ſunt, quo pueri mei
attulerunt.

Tres vno die à te accepi epiftolas.

Iam non ago tibi gratias: cui enim vix referre possum, huic
verbis non patitur res ſatisfieri.

Mirabiliter, mi Brute, lator, mea confilia measq; ſententias
à te probari de decemviris.

Ad Senatum quas litteras mihi, velim prius perlegas; & ſi
que tibi videbuntur, commutes: neceſſario me scripſiſſe
animaduertes.

Nos hic valemus recte, & quo melius valeamus, operam
dabimus.

Exſpectanti mihi tuas quotidie litteras, Lupus noſter ſubito
denuntiauit ut ad te ſcriberem, ſi quid vellem.

In maximo meo dolore hoc ſolatio vtor.

Magnam voluptatem ex litteris tuis cepi.

Si va-

Si valeris, liberiq; vestri valent, bene est: ego quoque valeo.
Quod extreum fuit in epistola quam à te proximè accepi,
ad id primum respondebo.

Libentissimè legi tuas litteras.

Liberalibus litteras accepi tuas, quas mibi Cornificius altero
vicefimo die, vt dicebat, reddidit.

Nero meus mirificas apud me tibi gratias egit, prorsus incre-
dibiles, vt nullum honorem sibi haberi potuisse diceret, qui
à te prætermissus esset.

Gratæ mibi vehementer tuae litteræ fuerunt, ex quibus co-
gnoui cursus nauigationum tuarum.

Ex litteris multorum & sermone omnium perfertur ad me,
incredibilem tuam virtutem & fortitudinem esse.

Accepi ab Aristocrito tres epistolas, quas ego lacrymis propè
deleui: conficior enim mœrore.

Nec sèpè est cui litteras demus: nec rem habemus ullam
quam scribere velimus.

Ad cæteras meas miseras accedit dolor è Dolabellæ valetu-
dine & Tulliæ.

In maximis meis doloribus excruciat me valetudo Tulliæ
nostræ.

Lætus sum laudari me, inquit Hector, opinor apud Nævium,
abs te pater laudato viro: ea est enim profecto iucunda
laus, quæ ab iis proficiscitur, qui ipsi in laude vixerunt.

Maxima sum lætitia affectus, cùm audiui te consulem fa-
ctum esse, eumq; honorem tibi deos fortunare volo.

Marcellum tuum consulem factum, teq; ea lætitia affectum
esse quam maximè optasti, mirum in modum gaudeo.

Longior epistola fuisset, nisi eo ipso tempore petita esset à me,
cùm iam iretur ad te.

Et epi-

Et epistolam tuam legi libenter, & librum libentissime.

Paulò facilius putau posse me ferre desiderium tui : sed plā-
nè non fero.

Varie sum affectus tuis litteris : valde priore pagina perturba-
tus, paulum altera recreatus.

Tertiam ad te hanc epistolam scripsi eadem die, magis insti-
tui mei tenendi caussa, quia naectus eram cui darem,
quām quōd haberem quod scriberem.

Magna nobis est solitudini valetudo tua.

Quo in discrimine veretur salus mea, & bonorum omnium;
atque vniuersa Reipub. ex eo scire potes, quōd domos no-
stras & patriam ipsam vel diripiendam, vel inflamman-
dam reliquimus. In eum locum res duccta est, vt nisi quis
Deus vel casus aliquis subuenierit, salui esse nequeamus.

Ego cupio te ad me venire, sed viam timeo: grauiſſime agro-
Andricus postridie ad me venit quām exspectaram. [tasti:
Quid igitur? non sic oportet? equidem censeo sic.

Exspecto tuas litteras de multis rebus, teipsum multò magis.

Cum vehemente tabellarios exspectarem quotidie, aliquan-
do venerunt.

Spero ex tuis litteris tibi melius esse: cupio quidem certè.

Etsi iusta & idonea vsus es excusatione intermissionis litte-
rarum tuarum: tamē id ne sepius facias, rogo.

Verberau te cogitationis tacito duntaxat coniutio, quōd fa-
sciculus alter ad me iam sine tuis litteris perlatus est.

Abs te tam diu nihil litterarum?

Non committam posthac, vt me accusare de epistolarum
negligentia posis: tu modò videto, in tanto otio, vt par
mibi sis.

Nimium raro nobis abs te littera afferuntur: cum & multò
tu fa-

et facilius reperias qui Romam proficiuntur, quam ego
qui Athenas.

Primum ut opinor euangelia, Valerius absolutus est Horten-
sio defendente.

Fecisti mihi per gratū, quod Serapionis librum ad me misisti.
Cenato mihi & iam dormitanti, pridie Kal. Maii epistola
est illa redditā.

Accepi aliquot epistolas tuas, ex quibus intellexi quam sus-
pento animo & sollicito scire aueres, quid esset noui.

Ex tuis litteris plenus sum exspectatione de Pompeio.

De Q. Fratre nuntiis nobis tristes nec variis venerant.

Auere te certò scio, tum scire quid hic agatur, tum a me scire.

O exspectatas mihi tuas litteras! o gratum aduentum! o con-
stantiam promisi & fidem miram!

Accepi Romam sine epistola tua fasciculum litterarum, in quo,
si modò valuisti, & Romae fuisti, Philotimi duco esse cul-
pam, non tuam.

Te in Epirum saluum venisse, & ut scribis, ex sententia na-
uigasse, vehementer gaudeo.

Etsi nihil sanè habebam noui quod post accidisset quam de-
dissem ad te Philogeni liberto tuo litteras: tamen cum
Philotimum Romam remitterem, scribendum aliquid
ad te fuit.

Multas vno tempore accepi epistolas tuas, quae mihi, quam-
quam recentiora audiebam ex iis qui ad me veniebant,
tamen erant iucunda.

Tuas litteras libenter legi: recognoui enim tuam pristinam
virtutem.

Miror te ad me nihil scribere, & potius ab aliis, quam a te de
Rep. certiore me si eri.

Tres

Tres epistolas tuas accepi postridie Id. erant autem **III. III.**
 prid. Id. datæ: igitur antiquissima cuicq; primum respõdebo.
 Nihil habebam quod scriberem: neque enim noui quicquam
 audieram, & ad tuas omnes rescripsoram pridie: sed cum
 me ægritudo non solum somno priuaret, verum ne vigila-
 re quidem sine summo dolore pateretur, tecum ut quasi
 loquerer (in quo vno acquiesco) hoc nescio quid nullo ar-
 gumento proposito, scribere institui.

Cæsar nobis litteras per breues misit, quarum exemplum sub-
 scrips. Breuitate epistola scire poteris eum valde esse di-
 stentum, qui tanta de re tam breuiter scriperit.

Me cæcum, qui hæc ante non viderim!

Obsignata iam epistola superiore, non placuit ei dare cui con-
 stitueram, quod erat alienus: itaque eo die data non est.
 Interim venit Philotimus, & mihi à te litteras reddidit,
 quibus de fratre meo scribis.

Epistola tua gratissima fuit meæ Tulliæ, & me hercule mihi:
 semper secum aliquid afferunt tuae litteræ.

Commodum ad te dederam litteras de pluribus rebus, cum
 ad me bene manè Dionysius, &c.

Properantibus tabellariis, alienis hanc epistolam dedi, eò bre-
 uiorem, quod eram missurus meos.

Diligenter mihi fasciculum reddidit Balbi tabellarius: accepi
 enim à te litteras, quibus videris vereri, ut epistolas illas
 acceperim: quas quidem vellem mihi nunquam redditas:
 auxerunt enim mihi dolorem.

O gratas tuas mihi iucundasq; litteras!

De Silano negotio etsi mihi non est ignota conditio, tamen
 hodie me ex Suca arbitror omnia cognitum.

De Silio nihilo plura cognoui.

Tu me

Tu me iam rebare, cùm scribebas, in agris esse nostris: at ego
accepi xvii. Kal. in diuferioriolo Sinuesso tuas litteras.

Itáne verò hoc meus & tuus Brutus egit, vt Lauinijs esset?

Nudiustertius dedi ad te epistolam longiorem: nunc ad ea
qua proximè.

O mi Attice, vereor ne nobis Idus Martiae nihil dederint p̄-
ter latitudinam, & odij p̄enam ac doloris.

Quod mecum per litteras agis, vnam ob causam mallem co-
rām egisses.

O factum male de Alexione! Incredibile est quanta me mo-
lestia affecerit, nec me hercule ex ea parte maximè, quod
plerique mecum.

A Bruto tabellarius rediit, attulit & ab eo & à Cassio.

Octauo Kalend. duas à te accepi epistolæ: respondebo igitur
priori prius.

Tandem à Cicerone tabellarius, & me hercule litteræ.

Gaudeo id te mihi suadere, quod ego mea sp̄ote pridie fecerā.

Tu verò sapienter: nunc demum enim rescribo his litteris
quas mihi misisti.

Nonis accepi à te duas epistolæ, quarum alteram Kal. dede-
ras, alteram pridie. O casum mirificum!

Noli putare pigritia me facere, quod non mea manus scri-
bam, sed me hercule pigritia: nihil enim habeo aliud
quod dicam.

Quum hec scribebam, res existimabatur in extremum ad-
ducta discrimen.

Scripta & obsignata iam epistola, litteræ mihi redditæ sunt
a te plene rerum nouarum; maximeq; mirabiles.

Quanta sim letitia affectus cognitis rebus Brutii nostri &
consulim: facilius est tibi existimare, quam mihi scribere.

B

Noli

Noli exspectare dum tibi gratias agam: iam pridem hoc ex nostra necessitudine, quæ ad summam benevolentiam peruenit, sublatum esse debet.

Breues tuae litteræ, breues dico: in dñ nullæ: tribus ne versiculis his temporibus Brutus ad me? Nihil scripsisse potius, & requiris meas.

Particulam litterarum tuarum quas misisti Octauio legi, missam ab Attico mibi.

Etsi non dubitabam quin hanc epistolam multo nuntij fama denique esset ipsa sua celeritate superatura, tuq; antè ab aliis auditurus esses.

Mi frater, mi frater, mi frater, tunc id veritus es, ne ego iracundia aliqua adductus pueros ad te sine litteris miserim? aut etiam ne te videre noluerim?

Amabo te, mi frater.

[acta.]

Scripti à te antea superiora: nunc cognosce postea quæ sint litteras mibi tuas iucundissimas, exspectatas, ac primò quidem cum desiderio, nunc verò etiam cum timore.

Dederam ad te litteras antea, quibus erat scriptum, Tulliam nostram Crasipedi prid. Non. April. esse despontatam, cœteraq; de Repub. priuataq; per scripteram.

Gaudeo tibi iucundas esse meas litteras, nec tamen habuissim scribendi nunc quidem ullum argumentum, nisi tuas accepissim.

Occupationum mearum tibi signum sit librarij manus.

Superiori epistole quod respondeam nihil est, quæ plena stomachi & querelarum est: quo in genere alteram quoque te scribis pridie Labieno dedisse, qui adhuc non venerat.

LITTE-

LITTERAS ACCIPIENDI, LEGENDI,
respondendi, exspectandi, nuntiandi.

SCRIPTA iam epistola superiore, accepi tuas litteras de
Publicanus, quibus aequitatem tuam nō potui non probare.
Littera tua quas proximè miseras.

Vt perscripsi ad te antea.

Quoties certorum hominum potestas erit, quibus recte dem,
non prætermittam.

Quis est tam in scribendo impiger, quam ego?

A te vero bis terva ad summum & eas perbreues accepi.

Breui tamen sic habeto.

Scribam ad te alias: paucis enim diebus eram missurus do-
mesticos tabellarios.

Scribent alij, multi nuntiabunt: perferet multa etiam ipse
rum. [st. 1]

Hec ad te in præsenti scripsi, vt speres te assequi id quod opta-
Tu velim ad me de omni Reipub. statu quam diligentissimè
perscribas: ea enim certissima putabo, quæ ex te cognouero.

Sunt multa, sed non audeo scribere.

Obvia mihi sunt litteræ tuae, quæ me erudiant de omni Repub.
ne hospes plane veniam.

Vt spero, propediem te videbo: tu mihi obuiam mitte epistolas
te dignas.

Iocer ne tecum per litteras?

Nullum mihi scribendi argumentum relatum est.

Hec negotia quomodo se habeant, ne epistola quidem narrare
audeo tibi.

Hec è scripsi pluribus, quod mihi significabant tua litteræ,
subdubitare, quæ essent erga illum voluntate.

Litteræ neque vnde, neque quo die datae essent, aut quo tem-

B 2 pore

pore te exspectarem, significabant: nec is qui attulerat, à te acceperat, vt ex eo scirem quo loco aut quo tempore essent datae.

Vt ipse mihi reddidit à te litteras, plenas & amoris & officij, mirificè ipse suo sermone subsecutus est.

Idem scribit meas litteras maximum apud te pondus habituras: id eum ne fallat, te etiam atque etiam rogo.

Ex iis litteris quarum exemplum ad me misisti, quas in Senatu recitari voluisti, sic intellexeram.

Ex tuis litteris intellexi, satis maturè ad te esse perlatas.

Volumen à te querelæ iniquissimæ reddiderunt.

Hæc ad te scripsi liberiūs, fretus conscientia officij mei benevolentiae, quam à me certo indicio suscep tam, quo ad tu voles, conseruabo.

Etsi quantum ex litteris tuis intelligere potui, videbam te hanc epistolam, cùm ad urbem esses, esse lecturum, refrigerato iam lenissimo sermone hominum prouincialium: tamen cùm tu tam multis verbis ad me de improborum oratione scripisses, faciendum mibi putaui, vt tuis litteris breui responderem: sed prima duo capita epistolæ tuae tacita quodam modo relinquenda sunt.

Hæc scripsi postridie eius diei cùm castra haberem in agro Mopsuestia.

Rescripsi tibi subiratus.

Etsi siebam crebro à meis per litteras certior, tamen maximum latitiam cepi ex tuis litteris.

Sed si me diligis, si à me diligis, ad me litteras ut quam primum latitia afficiar, mittito.

Redditæ mihi sunt uno tempore epistolæ due: earum in altera dies erat adscripta Nonarum Aprilium: in altera, quæ mihi

mihi recentior videbatur, dies non erat. Respondebo igitur
superiori prius.

Certior factus litteris, nuntiis, fama denique ipsa; nunc ad
alteram epistolam venio.

Stomachosiores meas litteras quas dicas esse, non intelligo.

Cum hæc scribebam, Censorem iam te esse sperabam: eò bre-
uior est hæc epistola; & ut aduersus magistrum morum,
modestior.

Accipio excusationem tuam quavus es, cur sepius ad me lit-
teras vno exemplo dedisses.

Lectis tuis litteris, aliquantum acqueui.

Etsi per paucis ante diebus dederam Q. Mucio litteras ad te
pluribus verbis scriptas: tamen cum Theophilus profici-
re tur, sine meis litteris eum ad te venire nolui.

Etsi nihil noui quod ad te scribebam habebam, magisq; litte-
ras tuas iam exspectare incipiebam vel potius te ipsum: ta-
men cum Theophilus proficeretur, non potui nihil ei lit-
terarum dare.

Non scribo hoc temere.

Tu velim quid agas, & quid acturum te putas, facias me
quam diligentissimè certiorem.

De me meisq; rebus, ne vobis multitudine litterarum mole-
stior essem, ad Lollium perscripsi.

Quamobrem velim ita & ipse ad me scribas de omnibus mi-
nimis, maximis, mediocribusque rebus, ut ad hominem
amicissimum.

Tu velim scribas ad me quid agas, & ubi futurus sis, ut aut
quò scribam, aut quò veniam scire possim.

Superioribus litteris benevolentia magis adductus quam quod
res postularet, sui longior: hoc ite tempore breuior esse debo.

Styli pœnas dare.

Litteræ à te mihi redditæ sunt, quibus à me consilium petis quod sim tibi auctor, in Sicilia ne subsidas, an ut ad reliquias Asiaticæ negotiationis proficisci care.

Facere non potui, quin tibi & sententiam & voluntatem declararem meam.

Simul accepi à Saleuco tuo litteras, statim quæsui è Balbo quid esset in lege.

Dederam triduo ante pueris Cn. Plancij litteras ad te: eò nunc ero brevior. Hæc ad te scripsi verbosius.

Hæc tecum coram malueram: sed quia longius siebat, volui per litteras eadem; ut haberes quid dices, si quando in vituperatores meos incidisses.

Habes epistolam verbosiorem fortasse quam velles: quod tibi ita videri putabo, nisi mihi longiorem remiseris.

In Pompeianum statim cogito: sed faciam te ante certiorem.

Litteræ mihi dantur à te, quibus in extremis scriptum erat.

De eo quid sit, cura ut sciam: ego vestras Britannicas litteras exspecto.

Sæpe litteris significauit.

Epistolam tuam, quam accepi à L. Arunitio, considi innocentem: nihil enim habebat quod non vel in concione recte legi posset.

Si quid egero, faciam ut scias: tu & ad omnia rescribes: & quod te exspectem, facias me, si tibi videbitur, certiorem.

Eamq; epistolam cum hac coniunxi: quam ille cum accepit, ecquid tibi pollicitus sit, velim ad me scribas.

Sic statuas, tuas mihi litteras longissimas quasque gratissimas fore.

Ad litteras scribendas (ut nosti) pigerrimus.

Nescio

Nescio cuius otij esset, non modò perscribere hac, sed omnino
animaduertere.

De Repub. quod tibi scribam, nihil habeo: nunciatum nobis
& pro certo habetur.

Ex iis litteris quas Atticus à te missas mihi legit, quid ageres,
& vbi essem, cognoui.

Caninius idem tuus, & idem noster, cùm ad me peruerspera-
venisset, & se postridie mane ad te iturum esse dixit: dixi
ei, me daturum aliquid mane, & vt peteret, rogaui: con-
scripti epistolam noctu, nec ille ad me rediit: oblitu credidi.

Erat tamen illa epistola, præsertim tantus postea nouis rebus
allatis.

Etsi quod scribebam non habebam, tamen Caninio ad te eunis
non potui nihil dare.

Caninius noster me tuis verbis admonuit, vt scribebam ad te,
si quid esset, quod putarem te scire oportere. Est igitur
aduentus in expectatione.

Hac iccirco te nosse volui.

Si sciam quid tu constitueris, meum consilium accommodabo
potissimum ad tuum: quare exspecto tuas litteras.

Cùm igitur mihi erit exploratum te libenter esse risurum,
scribam ad te pluribus.

Causa non magnoperè scriptio digna.

Vt tibi proxime scripsi.

Delectarunt me litteræ tue, in quibus primum amavi amo-
rem tuum qui te ad scribendum incitauit.

Scripseras bis quidem eodem exemplo, & ego tibi accuratè
rescripseram.

Hac tibi antea non rescripsi, non quod cessator esse solerem,
præsertim in litteris: sed cùm explorati nihil haberem.

Volo te scire mihi Patre.

Quibus litteris congruentes fuerunt alia postea multorum.

Huius litteris scriptis, quæ postea accidissent scire te, ad Rem. putavi pertinere.

Nihil post hominum memoriam gloriosius, nihil gratius, nec tempore quidem ipso opportunius accidere vidi, quam tuas, Plance, litteras: redditæ sunt enim frequetè Senatu. Litteræ tuas vehementer exspecto, & quidem tales, quales maximè opto.

Sed tamen semperiam meam tibi ignotam esse nolebam, cuius hæc est summa: ut omnia te metiri dignitate malim quam ambitione.

Hæc tibi etiæ audita esse arbitrabar, volui tamen notiora esse. Plura scribam, si plus otium habuero.

Ex litteris quas Panæ misi, cognosces omnia: nam earum tibi exemplar misi.

Lupus familiaris noster cum à te venisset, cumq[ue] Romæ quosdam dies commoraretur, ego eram in his locis, in quibus maximè me tuò esse arbitrabar: èd factum est, ut ad te Lupus sine meis litteris rediret, cum tamen curasset tuas ad me perferendas.

Illud tamen breuiter significandum videtur.

Eo tempore Polla tua misit, ut ad te si quid vellem darem litterarum, cum quod scribebam non habebam: omnia enim erant suspensa, propter exspectationem legatorum.

Cum primum de Antonio exploratum habuero, faciam te certiorem.

Brutus eodem exemplo littera à te mihi redditæ sunt.

Tres vno die à te accepi epistolæ: vnam breuē, duas pleniores. Collegæ mandasti, ut te per litteras excusaret.

Permagni

Permagni interest, quo tibi hæc tempore epistola redditâ sit.
Ad has litteras statim mihi rescribe, tuorumq; aliquæ mitte.
Si quid erit occultius, & vt scribis, reconditum, meorum ali-
quem mittam, quò fidelius ad te litteræ perferantur.

Magnam voluptatem ex tuis litteris cepi: à me autem, cùm
paullum otij nacti erimus, vberiores litteras exspecta.

Tuas litteras audiè exspecto.

Grata mihi vehementer est memoria nostri tua, quam signi-
ficasti litteris.

Libentissimè legi litteras tuas, in quibus iucundissimum mihi
fuit, quod cognoui meas tibi redditas esse.

Litteras ad te nunquam habui cui darem quin dederim: à
te, vt idem facias, peto.

Cognoui multorum litteris atque nuntiis.

Si quid erit certi, faciam te certiorem.

Tui ad me inanes veniunt, ad te cum epistolis reuertuntur.

Cum dabis posthac aliquid domum litterarum, mei memi-
neris: ego nunquam quemquam ad te, cùm sciam, sine
meis litteris ire patiar.

Flagitat tabellarius. Hac te scire volui.

Accepi tuam epistolam vacillantibus litteris, nec mirum, tam
graui morbo.

Tuis & illius litteris perlectis, exsiliū gaudio.

Exspecto tuas litteras de multis rebus.

Scribes ad me, vt mihi nascatur epistola argumentum.

De quauis minima re scripta ad me epistola semper fuit gra-
tissima: quare cùm in primis tuas desiderem litteras, noli
committere vt excusatione potius expreas officium scri-
bendi, quam aſſiduitate litterarum.

Filiolo me auctum scito, salua Terentia.

Eò factum est, vt epistola tua rescriberem aliquid, breuitate temporis tam pauc a cogerer scribere.

Quod in epistola tua scriptum erat, me iam arbitrari, desiguumatum esse scito.

Tu velim saepe ad nos scribas: si rem nullam habebis, quod in buscam venerit, scribe.

Huic terra filio, nescio cui, committere epistolam tantis de rebus non audeo.

Tu quid agas, ubi sis, cuiusmodi iste res sint, fac me quam diligenter certiorem.

Tu me velim certiorem facias, quid de meis mandatis egeris.

Valde aeneo scire quid agas.

Ad me epistolarum illius exempla misisti.

Atque huius incommodi culpa ubi resideat, facilius est existimare quam scribere.

Vt breuiter quae post tuum discessum acta sint, colligam.

De Amalthea quod me admones, non negligemus.

Epistolam cum à te auidè exspectarem ad vesperam, vt solo, ecce tibi nuntios venisse Roma. Voco, quaro, ecquid litterarum; negant. Quid ais, inquam, nihilne à Pomponio? Perterriti voce & vultu confessi sunt se accepisse, sed excidisse in via.

Da ponderosam aliquam epistolam plenam omnium non modo actionum, sed etiam opinionum tuarum.

O suaves epistolas tuas, uno tempore mihi datas duas; quibus euangelia quæ reddidam nescio, deberi quidem planè fateor.

Facinus indignum, epistolam à thope tibi à tribus Tabernis rescriptam ad tuas suauissimas epistolas neminem reddidisse. At scito fasciculum quo illam conieceram, domum eo ipso die latum esse quo ego dederam.

Litte-

Litterarum exemplum quas ad Pompeium scripsi, misi tibi.

Quibus litteris allatis facilius constituero.

Hac res quemadmodum ceciderit, & tota res quo loco sit, veniam ad me scribas, & ita ut instituissi. Nam ista veritas etiam si iucunda non est, mibi tamen grata est.

Tu modo quam s̄ep̄issimè ad me aliquid.

Multa me in ep̄istola tua delectarunt, sed nihil magis quam, &c.

Deleclarunt me ep̄istole tue, quas accepi vno tempore.

Velim domini ad tuos scribas, ut mibi tui libri pateant.

Si nihil habebis, tamen scribas aliquid: nunquam enim mibi tua ep̄istola intempestiuia aut loquax visa est.

Genus mearum ad te litterarum: huiusmodi ferè est, ut non liceat cuiquam dare, nisi de quo exploratum sit, tibi cum redditurum.

Occupationum mearum vel hoc signum erit, quod ep̄istola librarij manu est.

Philotimo dederam ad te litteras.

Planè deest quod scribam; nec quid mandem, habeo. Nihil enim pr̄termissum est, nec quid narrem; noui enim nihil, nec iocandi locus est, ita me multa solicitant: tantum tamen scito.

Auidè exspecto tuas litteras, & maximè ut norim tempus profectionis tue.

Summa erit, hæc statues ut ex fide, fama, reç̄, mea videbitur.

Antequam aliquo loco confederō, neque longas à me, neque semper mea manu litteras exspectato.

Obsignaram iam ep̄istolam meam, quam puto te modò perlegisse scriptam mea manu, in qua omnia continentur, cùm subito Appij tabellarius mibi tuas litteras reddidit.

Te in

Te in Epirum saluum venisse, & ut scribis, ex sententia nauigasse, vehementer gaudeo.

Queritur apud me per litteras, suum esse periculum.

Musikōtepor ad te scribam, tu sagacius odorabere.

Hec te volui ~~ταξιδιοποιεῖ~~. i. historicè scire.

Quām sapissimè mecum per litteras colloquare.

Lepta tua epistola gaudio exultat.

Sed noli me putare ἐγκελεύσματα illa tua abiecisse, quæ mihi in visceribus hærent.

Atque hoc superioribus litteris diligenter ad te perscripsoram: sed planè te intelligere volui, mihi non excidisse illud quod tu ad me quibusdam litteris scripssis.

Eum valde tuæ litteræ excitarunt.

δῶν πάρεργον. i. obiter, volo te hoc scire.

Verio ad epistolas tuas, quas ego sexcentas vno tempore accepi, aliam alia iucundiora, que quidem erant tua manu.

Nam Alexidis manum amabam, quod tam prope accedebat ad similitudinem tuæ litteræ: manum non amabam, quia indicabat te non valere.

Vni tua disertissimæ epistolæ non rescripsi, in qua est de periculis Reipub.

Næ ego multa timeo, quæ non audeo scribere.

Ad me scribas velim, vel potius scriptites.

Vt ab urbe discessi, nullum adhuc intermisisti diem, quin aliquid ad te litterarum darem: non quid habere magnopere quod scriberem, sed ut loquerer tecum absens: quo mihi cum coram id non liceret, nihil est iucundius.

Omnès arbitror mihi tuas litteras redditas esse, sed primas præpostere, reliquas, ordine quo sunt missæ.

In Pompei epistola erat in extremo, ipsius manu.

Tu censeo

Tu censeo Luceriam venias: nusquam eris tutus.

Ego si somnum capere possem, tam longis epistolis te non ob-
tunderem: tu si tibi eadem causa est, me remunerare,
sanè velim.

Ego xiii. Kal. cum eadem lucerna hanc epistolam scrip-
sem, qua inflammaram tuam.

Ob signata iam epistola, quam de nocte daturus eram, littere
mibi à L. Domitio allata sunt: earum exemplum infrā
scripsi.

Epiſtolam meam quod per uulgatam scribis esse, non fero mo-
leſtē: quin etiam ipſe multis dedi distribuendam.

Simul aliquid audiero, scribam ad te.

Multas à te accepi epistolas eodē die omnes diligēter scriptas.

Sed prāmisit mihi odiosas litteras hoc exemplo.

Cœnantiibus prid. Id. nobis, ac noctu quidem, Statius à te epi-
ſtolam breuem attulit.

Scripta iam epistola Capua litteræ sunt allatae hoc exemplo.

Nunc scitote me in summa sollicitudine.

His ergo litteris lectis, in eadē opinione fui qua reliqui omnes.

Ad xv. Kal. Mart. Formis accepi tuas litteras, ex quibus ea
qua in agro Piceno gesta erant, cognoui commodiora esse
multo, quam ut erat nobis nuntiatum.

Serapion cum epistola tua venit, quam priusquā aperniſſem,
dixi ei, te ad me de eo scripſiſſe antea, ut feceras. Deinde
epistola lecta, cumulatiſſimē cætera.

Meas litteras quod requiris, impedior inopia rerum, quas
nullas habeo litteris dignas.

Gratæ mihi tuae litteræ sunt, quibus accurate perscripſisti
omnia que ad me pertinere arbitratus es.

Cephalio mihi à te litteras reddidit ad viii. Id. Mart.
vespere:

vespere: eo autem die mane tabellarios miseram, quibus ad te dederam litteras: tuis tamen lectis litteris, putauis aliquid rescribendum esse; maximè quòd ostendas te pendere animi quam nam rationem sim Cæsari allaturus profectionis meæ, tum, cùm ex Italia discesseram.

Cùm tuis dare possem litteras, non prætermisi, et si quid scriberem non habebam. Tu ad nos rariùs quām solebas, & breuiùs.

Hæc etiam, si videbitur, cum Terentia loquere: oportunè non possum omnia scribere. [exaraui.]

Vndecimo die postquam à te discesseram, hoc litterularum Obsignata epistola, accepi tuas.

Tuæ litteræ mihi redditæ sunt tertiodecimo die.

Ego et si nihil habeo quod ad tescrībam, scribo tamen, quin tecum loqui videor.

Misi ad te epistolas ad Martianum & Montanum: eas in eundem fasciculum velim addas, nisi forrè iam dedisti.

Nunc nec sine epistola nec cum inani epistola volui ad te Metrodorum venire.

Q. Filius ad patrem acerbissimas litteras misit, quæ sunt ei redditæ cùm venissimus in Pompeianum.

Hæc ad te scripsi, apposita secunda mensa.

Non patiamur intermiti litterulas; equidē non committam.

Quòd epistolam meam ad Brutum poscis, non habeo eius exemplum: sed tamen saluum est: & ait Tiro te habere oportere.

Sed amabo te, perscribe mihi totum negotium.

Litteras ad te parum fraternè scripseram: iracundius scripseram, & reuocare cupiebam. Huic tu epistole, non fraternè scriptæ, fraternè debes ignoscere.

Cùm

Cum hanc iam epistolam complicarem, tabellarij à vobis
venerunt.

T. Pinarius amabiles ad me de te litteras mitiit: se maximè
litteris, sermonibus, cœnis denique tuis delectari.

De epistola Vatinij risi. De mancipiis quod mihi polliceris,
valde te amo.

Rescripsi ad omnia, mi suauissime & optime frater.

Quæ non posterior dies acerbior priore? & que non in sequens
hora antecedente calamitosior?

P E T E N D I.

Q V A P R O P T E R à te etiam atque etiam pro nostra
summa coniunctione, proq; tua in me perpetua & maxi-
ma benevolentia, maiorem in modum peto atque contendo.
Peto à te ut eum conseruatum velis.

Petivit in beneficij loco & gratia.

Id sibi ut donaret, rogare & vehementer petere cœpit.

Peto à te ut absentem me tueare, si nullum officium tuum
apud me intermoriturum existimas.

Si me memorem, si gratum, si bonum virum, si dignum de-
nique tuis beneficiis iudicas, hoc à te peto, ut subuenias
huic sollicitudini.

Si me diligis, si à me diligi vis, ad me litteras mitte.

Si villa res est quam tibi me petente facienda putas, hec ea sit.

Hoc à te ita contendo, ut in eo fortunas meas positas putem.

Sic velim enitare, quasi in eo mihi sint omnia.

Me tibi hoc onus imponere patiaris.

A te peto ut maiore cura, maiore studio nullo possim.

Amabo te, da mihi hoc.

Ego, si mea in te essent officia solum, Curio, tanta, quanta
magis à te ipso predicari quam à me ponderari solent;
verc-

verecundius à te , si qua magna res mihi petenda esset ,
contenderem. Graue est enim homini pudenti , petere ali-
quid magnum ab eo de quo se bene meritum putet : ne id
quod petat , exigere magis quam rogare ; & in mercedis
potius , quam beneficij loco numerare videatur . Sed quia
tua in me vel nota omnibus , vel ipsa nouitate meorum
temporum clarissima & maxima beneficia extiterunt ;
est q̄, animi ingenui , cui multum debeas , eidem plurimum
velle debere : non dubitavi id à te per litteras petere , quod
mibi omnium esset maximū , maximeq̄, necessarium , etc .
Vnum hoc sic habeto : si à te hanc rem impetraro , me pae-
nè plus tibi , quam ipsi Miloni debitum . Non enim mihi
tam mea salus cara fuit , in qua præcipue sum ab illo adiu-
tus , quam pietas erit in referenda gratia iucunda : eam
autem tui vnius studio me assequi posse confido .

A te maximopere pro nostra summa coniunctione , tuaq̄
singulari humanitate etiam atque etiam peto & quoq̄ ,
vt quibuscumque rebus poteris (poteris autem plurimis)
prospicias , & cōsulas rationibus meis . Nunc quod à te petij
litteris iis , quas Romæ tabellariis dedi , velim tibi cura sit .

In quibus vnum illud te præcipue rogo , vt cures , ne quid mihi
ad hoc negotij aut oneris accedat aut temporis .

Illud pugna & enitere , ne quid nobis temporis prorogetur .

Abs te , quantum tua fert voluntas , peto , quoq̄, vt tu me
conserues potius , quam propter arrogantem crudelitatem
tuorum me oppugnes . Tuas inimicitias vt Reip. donares ,
te vicisti . alienas vt contra Remp. confirmes , adduceris ?

Coram me tecum eadem hæc agere sèpè conantem deterruit
pudor quidam pènè rusticus : quæ nunc exponam absens
audacius : Epistola enim non erubescit . Ardeo cupiditate
incre-

incredibili, neque ut ego arbitror reprehendenda: nomen
ut nostrum scriptis illustretur & celebretur tuis.

His ne quam patiare iniuriam fieri in Senatu vernarum
causa, à te peto: causam habent optimam.

Huic meæ voluntati in qua inest aliqua vis desiderij, ad sa-
nandum vulnus iniuria, ut faueas, adiutorq; sis: quod
paullò antè me negaram rogaturum, vehementer te rogo.
Vnum verò si addis ad præclarissimas res consulatus tui, ut
aut mihi succedat quām primū aliquis; aut ne quid ac-
cedat temporis ad id quod tu mihi & senatus consulto &
lege finisti, omnia me per te consecutum putabo.

Quare velim pro tua erga me perpetua benevolentia, scri-
bas ad me quid videas, quid sentias: quid exspectandum,
quid agendum existimes.

Illud, mi Tiro, te rogo, sumtui ne parcas vlla in re qua ad va-
letudinem opus sit.

RESPONDENDI PETITIONI.

EGO te libenter, ut rogas, quibus rebus vis, adiuuabo.

Quod rogas, ut mea tibi scripta mittam, Menocrito dabo.

Et si mea sponte antea faciebam, nunc tamen agam studio-
sius, & contendam ab illo vehementius.

GRATIAS AGENDI.

IMMORTALES tibi ago gratias, agamq; dum viuam;
nam relaturum me affirmare non possum: tantis enim
tuis officiis non videor mibi respondere posse: nisi forè, ut
tu grauissimè disertissimeq; scripsisti, ita sensurus es, ut
me referre gratiam putas, cùm memoria tenebo.

Facere non possum, quin in singulas res, meritaq; tua, tibi

C gratias

gratias agam: sed mehercule facio cum pudore. Neque enim tanta necessitudo, quantam tu mihi tecum esse voluisti, desiderare videtur gratiarum actionem: neque ego lubenter pro maximis tuis beneficiis tam vili munere defungor orationis: & malo praesens obseruantia, indulgentia, assiduitate, memorem me tibi probare. Quod si mihi vita contigerit, omnes gratas amicitias, atque etiam pias propinquitates in tui obseruantia, indulgentia, assiduitate vincam. Amor enim tuus ac iudicium de me, utrum mihi plus dignitatis in perpetuum, an voluptatis quotidie sit allaturus, non facile dixerim.

Quibus verbis tibi gratias agam, non reperio.

Iam non ago tibi gratias, cui enim re vix referre possum, huic verbis non patitur res satisfieri.

Vtinam aliquando gratiam referre possumus: habebimus quidem semper.

Mirificas apud me tibi gratias egit prorsus incredibilis: vt nullum honorem sibi haberi potuisse diceret, qui à te pretermisssus esset.

Mibi ad remunerandum nihil suppetit praeter voluntatem.

RESPONDENDI AD GRATIA- rum actionem.

QVAM QVAM gratiarum actionem à te non desiderabam cum te re ipsa atque animo scirem esse gratissimum: tamen fatendum est verum: fuit ea mihi pericunda: sic enim vidi, quasi ea quæ oculis cernuntur, me à te amari.

Quod grata tibi mea erga te studia scribis esse, facis tu quidem

dem abundantia quadam amoris, ut etiam grata sint ea,
qua prætermitti sine graui scelere non possunt.
Officium meum, cæteraque mea studia tibi grata esse vehe-
menter gaudeo.

COMMENDANDI.

M. FABIO viro optimo, & homine doctissimo, familiaris-
simè vtor, mirificeq; eum diligo, cum propter summum
eius ingenium, summamq; doctrinam, tum propter sin-
gularem modestiam. Eius negotiū sic velim suscipias, ut si
res esset mea. Non ego vos magnos patronos: hominem
occidat oporteret, qui vestra opera vti velit: sed in hoc ho-
mene nullam accipio excusationem. omnia relinques, si me
amabis, cum tua opera Fabius vti volet.

Ego res Romanas vebemēter exspecto & desidero, in primisq;
quid agas scire cupio: nam iamdiu propter hiemis magni-
tudinem nihil noui ad nos adferebatur.

Atque ipsum tibi Pomponium ita commendo, vt quamquam
ipsius causa confido te facturum esse omnia: tamen abs te
hoc petam, vt, si quid residet in te amoris erga me, id omne
in Pomponij negotio ostendas. hoc mihi gratius facere ni-
hil potes. Vale.

Cum A. Cæcina tanta mihi familiaritas consuetudoq; sem-
per fuit, vt nulla maior esse posset. Nam & patre eius, clara
ro homine, & forti viro plurimum vbi sumus: & hunc, a
puero, quod & spem mibi magnā adferebat summa pro-
bitatis summaq; eloquentia, & viuebat mecum coniun-
ctissimè, non solum officiis amicitia, sed etiam studiis com-
munibus; sic semper dilexi, vt non vlo cum homine con-
iunctius viuerem.

Nihil attinet me plura scribere. Quām mihi ne cesse sit eius salutem & fortunas, quibuscumque rebus possum, tueri; vides. Reliquum est ut cūm cognorim pluribus rebus quid tu & de honorum fortuna & de Reip. calamitatibus sentires, nihil à te petam, nisi vt ad eam voluntatem, quam tua sponte erga Cæcinam habiturus essem, tantus cumulus accedat commendatione mea, quanti me à te fieri intelligo. Hoc mihi gratius facere nihil potes. Vale.

Hosce igitur ambos sic tibi commendabo, vt maiore cura, studio, solicitudine animi commendare non possum. Volo ipsorum caussa: meq; in eo vehementer & amicitia mouet & humanitas.

Caput autem est mea commendationis, ne patiare Erotem Turium Q. libertum, vt adhuc fecit, hereditatem Turianam auertere: ceterisq; in rebus habeas eos à me commendatissimos. Magnam ex eorum splendore & obseruantia capies voluptatem, quod vt velis, te vehementer etiam atque etiam rogo.

Cuius tibi negotia qua sunt in Aphrica, ita commendabo, vt maiore studio magisve ex animo commendare non possum. Pergratum mihi feceris, si dederis operam, vt is intelligat, meas apud te litteras maximum pondus habuisse. hoc te vehementer, mi Cornifici, rogo.

Tantum velim existimes, si negotia Lamia, procuratores libertos, familiam quibuscumque rebus opus erit, defenderas: gratius mihi futurum, quam si ea tua liberalitas pertinuisset ad rem familiarem meam. Te mi Cornifici, etiam atque etiam rogo, vt omnia Lamia negotia, mea putas esse: curesq; vt intelligat hanc commendationem magno sibi usui fuisse. Hoc mihi gratius facere nihil potes.

Tam

Tam mibi gratum erit quād quod gratissimum: ipsum præterea summo officio & summa obseruantia tibi in perpetuum deuinxeris.

Pro nostra summa necessitudine pariq; inter nos & mutua benivolentia abs te peto, vt ita de Volaterranis mereare, vt existimat eum quād diuino consilio isti negotio præpositum esse, apud quem vnum nos eorum perpetui defensores plurimū valere possemus.

P. Cornelius, qui tibi has litteras reddidit, est mibi à P. Cuspio commendatus: cuius causa quantopere cuperem deberemq; profecto ex me facile cognouisti. Vehementer te rogo, vt cures vt ex hac commendatione mibi Cuspius quād maximas, quād primū, quād sapissimè gratias agat.

Petivuit à me, vt ad te quād accuratissimè scribebam de re C. Albini.

Quapropter à te etiā atq; etiam, pro nostra summa coniunctione, proq; tua in me perpetuā & maxima benevolentia, maiorem in modum peto atque contendō: vt cūm Fortunas agi eius municipij intelligas, quod sit mihi necessitudo, officiis, benevolentia coniunctissimum, id mihi des; quod erit huiusmodi, vt si à Cæsare quod speramus impetraverimus, tuo beneficio nos cōsecutus esse iudicemus: si minus, pro eo tamen id habeamus; quando à te data sit opera vt impetraremus. Hoc cūm mihi gratissimum feceris: tum viros optimos, homines honestissimos, eosdemq; gratissimos, & tua necessitudine dignissimos, summo beneficio in perpetuum tibi tuisq; deuinxeris. Vale.

Sed tamen separatim promitto, in meq; recipio, fore eum tibi & voluptati & vsui. Nam & modestum hominem

cognosces & prudentem, & à cupiditate omni remotissimum: præterea magni laboris & industrie. Cura igitur, si me tanti facis, quanti & Varro existimat, & ipse sentio, vt quam primum intelligam, hanc meam commendationem tantum illi voluptatis attulisse, quantum & ipse sperarit: nec ego dubitarim.

Tibi cùm omnia mea commendatissima esse cupio, tum nihil magis quam ne tempus nobis prouincie prorogetur: in eo mibi sunt omnia.

Peto à te maiorem in modum, pro nostra necessitudine, ut ea res tibi curæ sit: operamq; des, vt per te commodissime negotium municipij administretur, quam primumq; conficiatur.

Quare, vt meum amicum, & tua dignum amicitia tibi commendando, cui quibuscumque rebus commodaueris, tibi profecto iucundum, mibi certè erit gratum.

Nihil est, Brute, cùm omnia à te exspectem, quod mibi gratius facere possis. Mi Brute, tibi persuadeas, nihil me maiore studio à te petere, nihil te mibi gratius facere posse, quam si omnibus tuis opibus, omni studio Lamiam in petitione iuueris; quod vt facias, vehementer te rogo.

Præcium tibi commendando vnicè: genere nouo sum ad te literarum vsus, vt intelligeres non vulgarem esse commendationem.

Hunc tibi commendando, & à te peto vt intelligat, diligenter me scripsisse de se; meamq; commendationem vsui magno sibi fuisse: id erit mibi vehementer gratum.

Gratissimum igitur mibi feceris, si huic commendationi meæ tantum tribueris, quantum cui tribuisti plurimum. Scripsit ad me eam commendationem sibi adiumento fuisse.

Te, mi

Te, mi Plance, pro paterna necessitudine, pro nostro amore, pro studiis, & omni cursu nostro totius vita simillimo, rogo, & à te ita peto, vt maiore cura, maiore studio non possim, vt hanc rem suscipias, meam putas, emitare, contendas, efficias, vt mea commendatione, tuo studio, Cæsar is beneficio, hereditatem propinquai sui C. Capito obtineat. Omnia quæ potui in hac summa gracia tua, ac potentia à te impetrare, si petuiussem, vltro te ad me detulisse putabo, si hanc rem impetravero.

Quos tibi, negotiaq; omnia Nasonis non secus commendabo si mea essent. Gratissimum mihi feceris, si intellexero hanc commendationem magnum apud te pondus habuisse. Teq; hoc existimare volo, quicquid in eum iudicij officijq; contuleris, id ita me accipere, vt in meipsum te putem contulisse.

Gratissimum mihi feceris, si curaris, vt intelligat id quod ei recepi, hanc meam commendationem sibi magno adiumento fuisse.

Tironem Curio commendes, vt ei, vt petij, si quid opus erit, in sumtum eroget.

Eum tibi sic commendabo, vt vnum ex nostra domo.

Quibus tu quæcumque commodaris, erunt mihi gratissima. Tibi commendabo ea commendatione, quæ potest esse diligenterijsima.

Summa illud sit: quicquid officij, beneficij, honoris in Genu- cilium contuleris, id te existimabo in meipsum atque in rem meam contulisse.

Si me diligis, eo numero cura vt habeas, quo me ita magnum beneficium tuum magno cumulo auxeris.

RESPONDENDI AD COM-
MENDATIONEM.

E G O i s i n i l l u m s u m , q u e m t u m e e s s e v o l u i s t i .

E i v e r b i s & r e o f t e n d i , q u i d t u a c o m m e n d a t i o p o n d e r i s
h a b e r e t .

D e F a b i o f a c i e m u s s t u d i o s e q u a r o g a s .

R u f u m a m i c u m t u u m , d e q u o i t e r u m i a m a d m e s c r i b i s , a d-
i n u a b o q u a n t u m p o s s i m .

S V A D E N D I .

S E D s i m e a u d i e s , v i t a b i s i n i m i c i t i a s , & p o s t e r i t a t i s o t i o
c o n s u l e s .

E t s i e o t e a d h u c c o n s i l i o v s u m i n t e l l i g o , v t i d r e p r e h e n d e r e
n o n a u d e a m , n o n q u i n a b e o i p s e d i s s e n t i a m ; s e d e a t e s a-
p i e n t i a e s s e i u d i c e m , v t m e u m c o n s i l i u m n o n a n t e p o n a m
t u o : t a m e n & a m i c i t i a n o s t r a e v e t u s t a s , & t u a s u m m a
e r g a m e b e n e u o l e n t i a , q u a e m i h i i a m a p u e r i t i a t u a c o g n i-
t a e s t , m e h o r t a t a e s t , v t e a s c r i b e r e m a d t e q u a e & s a l u t i
t u a c o n d u c e r e a r b i t r a r e r , & n o n a l i e n a e s s e d u c e r e m a
d i g n i t a t e .

Q u a r e s i t i b i t u , s i f i l i u s v n i c u s , s i d o m u s , s i f p e s t u a e r e l i q u a
t i b i c u r a e s u n t : s i a l i q u i d a p u d t e n o s , s i v i r o p t i m u s g e n e-
r u s v a l e t , e o r u m f o r t u n a s n o n d e b e s v e l l e c o n t u r b a r e .

T i b i a u t e m i d c o n s i l i u m d o , q u o d m i h i i p s i ; v t v i t e m u s o c u l o s h o-
m i n u m , s i l i n g u a s m i n u s f a c i l e p o s s i m u s .

T u a d e r e t i b i s u a d e b o , q u o d p i e t a c e r e n o n p o s s u m .

T i b i s u m a u t o r , v t s i q u i b u s r e b u s p o s s i s , e u m t i b i o r d i n e m a u t
r e c o n c i l i e s , a u t m i t i g e s .

S i m e a u d i e s , v i t a b i s i n i m i c i t i a s .

H O R -

HORTANDI.

At tibi ipsi dicendum erit aliquid quod non sentias, aut faciendum quod non probes. Primum tempori cädere, id est, necessitati parere, semper sapientis est habitum.

Tuum est consulere rebus, temporibus, & incolumenti, & vita & fortunis tuis.

Hæc amore magis impulsus, scribenda ad te putaui, quam quod arbitrarer te monitis & præceptis meis egere.

Hæc eò spectant, ut te horter & suadeam: reliqua sunt quæ pertinent ad rogandum.

Ipsum tamen Pompeium separatim ad concordiam cohortabor.

Quibus auditis ad perficiendum hortatus sum.

Impellere, exhortari aliquem ad aliquam artem.

Hortari milites ad laudem.

Magnopere te hortor pro tuo singulari perpetuog̃ studio.

Pacem quidem hortari non desino.

Iisdem de rebus etiam atque etiam hortor, quibus superioribus litteris hortatus sum.

Te hortor currentem quidem, ut sfero.

In excitando & acuendo plurimum valet, si laudes eum quem cohortere.

Facis tu quidem fraternè, quod me hortaris, sed me hercule currentem nunc quidem.

Itaque te non hortor solum, mi Plance, sed planè etiam oro; quod feci iis litteris quibus tu humanissimè respondisti; ut tota mente, omni animi impetu in Rempub. incumbas: nihil est quod tibi maiori fructui gloriaq̃ esse posse. Sic hortor ut & pro patria, & amicissimum.

C 5

Quod

Quod me hortaris, ut eos dies consumam in philosophia explicanda, currentem tu quidem.

Quod me hortaris, ut animo sim magno, & spem habeam recuperanda salutis, id velim sit eiusmodi, ut recte sperare possumus.

DE HORTANDI.

RES ipsa aut me, aut alium quempiam, aut inuitabit aut dehortabitur.

Si ab his dehortabimur.

Ne frustrâ dehortando conemini.

Tu ineptias istas & desideria vrbis depone.

GRATVLANDI.

PRIMVM tibi ut debo gratulor, latorq; tuum præsentium etiam sperata tua dignitate.

Gratulabor tibi prius (ita enim rerum ordo postulat) deinde ad me conuertar.

Ego verò vehementer gratulor de iudicio ambitus, neque id quod nemini dubium fuit, absolutum te esse: sed illud quod quo melior ciuis, quo vir clarior, quo fortior amicus es, quoque plura virtutis & industria ornamenta in te sunt; eò mirandum est magis, &c.

Gratulor tibi, mi Balbe, vereq; gratulor: nec sum tam stultus, vt te vsura falsi gaudij frui velim: deinde frangi repente, atque ita cadere, vt nulla res te ad aquitatem animi posse a posse extollere.

Tibi gratulor, mihi gaudeo: te amo, tua tueor.

CON-

CONSOLANDI.

DICES quod me ista res consolatur in tantis tenebris &
quasi perpetuis Reipub.

Inani & tenui spe te consolaris.

Tu velim te, ut debes, & soles, tua virtute sustentes.

Etenim si nulla unquam fuit liberis aniis tam imbecillo
mulier animo, quæ non aliquando lugendi modum fece-
rit: certè nos, quod est dies allatura, id consilio anteferre
debemus: neque exspectare temporis medicinam, quam
representare ratione possumus.

Spes quæ sola hominem in miseriis consolatur.

Sed non egeo medicina: me ipsum consolor, & maximè illo
solatio quo plerique.

Is consolatur se cum conscientia optimæ mentis, tum etiam
vsurpatione & renouatione doctrinæ.

Consolabor te, & omnem abstergam dolorem.

Tu velim Pyliam meis verbis consolere.

Vna consolatio est, quod ea conditione nati sumus, ut nihil
quod homini accidere posse, recusare debeamus.

Vide quarto libro epistolarum ad Familiares, epi-
stolam 45. ad Seruium Sulpitium: item 47. ciu-
dem libri Seruij Sulpitij: in qua est perfectæ
consolationis exemplum: vbi haber:

Imitare malos medicos, qui in alienis morbis profitentur se
tenere medicinæ scientiam, ipsi se curare non possunt: sed
potius quæ alii tutè præcipere soles, ea tutè tibi subiçe,
atque apud animum propone. Nullus dolor est, quem non
longinquitas temporis minuat atque molliat.

Etsi egomet qui te consolari cupio, consolandus ipse sim, pro-
pterera

pterea quod nullam rem grauius iam diu tuli quam in-
commodum tuum: tamen te magnoperè non hortor so-
lum, sed etiam pro amore nostro rogo atque oro, te colli-
gas, virumq; prebeas, & qua conditione omnes homines,
& quibus temporibus nati sumus, cogites.

Extremum illud est, vt te horter & obsecrem, animo vt ma-
ximo sis, nec ea solùm memineris, que ab aliis magnis vi-
ris acceperisti, sed illa etiam qua ipse ingenio studioq; pepe-
risti, que si colliges, & sperabis omnia optimè, & qua ac-
cident, qualiacumque erunt, sapienter feres. Sed hac tu
melius vel optimè omnium.

Est autem consolatio peruulgata quidem illa maximè, quam
semper in ore atque in animo habere debemus, homines
nos vt esse meminerimus, ea lege natos, vt omnibus telis
fortunæ proposita sit vita nostra: neque esse recusandum,
quo minus ea qua nati sumus conditione vivamus; néve
grauiiter eos casus feramus, quos nullo consilio vitare pos-
sumus, euentisq; aliorum memoria repetendis, nihil acci-
disse nobis noui cogitemus.

Fateor me communium malorum consolationem nullam in-
uenire, præter illam, que tamen, si posses eam suscipere,
maxima est, quaq; ego quotidie magis vtor.

Conscientiam recte voluntatis maximam consolationem esse
rerum incommodarum: nec esse vnum magnum malum
præter culpam.

Fortem fac animum habeas & magnum: quod est in te, qua
sunt in fortuna, temporibus regentur, & consilis nostris
prouidebuntur.

Magna enim consolatio est, cum recordare etiam si secus ac-
ciderit, te tamen recte vereq; sensisse.

Quic-

Quicquid acciderit, fortiter & sapienter feramus, & acci-
disse hominibus meminerimus.

R E S P O N D E N D I A D C O N-
folationem.

I N C O M M O D A erunt minora, si, ut adhuc factum est,
administratione diligentiaque tua leuabuntur.

Hoc ipso minuis dolorem meum, quod ut minuas tam valde
laboras.

Consolatio tuarum litterarum mihi gratissima est.

E X P O S T V L A N D I D E S I L E N-
tio litterarum.

P V T O te iam suppudere, cum hac te tertia iam epistola an-
tè oppressit, quam tu scedam aut litteram.

Nimium raro nobis abs te litteræ adferuntur.

Abs te tam diu nihil litterarum?

Miror te ad me nihil scribere.

Quererer tecum atque expostularem, nisi, ut suprà scripsi,
purgare me tibi, hoc tuo tempore, quam accusare te mal-
lem: idque putarem esse rectius.

Ad me litteram nunquam misit.

Nihil te ad me postea scripsisse demiror, præsertim tam no-
uis rebus.

L I T T E R A R V M S I L E N T I I E X C V S A N D I.

N O N obliuione amicitia nostræ, neque intermissione con-
suetudinis meæ, superioribus temporibus ad te nullas litter-
ras misi.

Non eius generis meæ litteræ sunt, vt eas temere audire
committere.

Peto

Peto à te, ne me putas obliuione tui rarius ad te scribere quām solebam; sed aut grauitate valetudinis, qua tamen iam paullulum videor leuari; aut quod absum ab vrbe, vt, qui ad te proficiscantur scire non posim. Quare velim ita statutum habeas, me tui memoriam summa cum benevolentia tenere, tuasq; omnes res non minus mihi curæ quām meas esse.

Vereor ne litterarum à me officium requiras.

Neque sapè est cui litteras demus: nec rem habemus ullam quam scribere velimus.

Non committam posthac, vt me accusare de epistolariū negligētia posis: tu modò videto in tanto otio, vt par mibi sis.

Vereor ne putidum sit scribere ad te quām sim occupatus: sed tamen ita distinebar, vt vix huic tantula epistola tempus habuerim: atque id erectum ē summis occupationibus.

Non obliuione amicitie nostræ ad te nullas litteras misi: sed quod tempora in ruinis Reipub. nostriq; iacuerunt.

Si fortè rarius tibi à me quām à ceteris, litteræ redunduntur, peto à te, vt id non modò non negligentia meæ, sed ne occupationi quidem tribuas: quæ et si summa est, tamen nulla esse potest tanta, vt interrumpat iter amoris mei.

Pato te existimare, me non oblitum consuetudinis & instituti mei, rarius ad te scribere quām solebam: sed loca & itinera tua nihil habere certi video.

Ego si semper habereim cui darem, vel ternas in hora darem: fit enim nescio quid, vt quasi coram adesse videar cùm scribo aliquid ad te.

Quis vñquam mihi dixit esse cui darem, quin dederim? Evidem neminem prætermisi, quem quidem ad te peruen- turum putarem, cui litteras non dederim.

Scribo

Scribo ad vos, cùm habeo qui ferat.

E quidem nunquam domum nisi vnam epistolam, quin esset
ad te altera: nec mihi est te iucundius quicquā nec carius.

Ego nunquam quemquam ad te, cùm sciam, sine meis litteris
ire patiar.

Ad omnia accipe & cognosce aequitatem expostulationis tuae.

Ad te ideo rarius scripsi, quod non haberem idoneum cui darem.

Ad te anteā rarius scripsi, quod non haberem idoneum cui darem, nec satis sciebam quid darem.

Ego ad te propterea minus sèpè scribo, quod certum non habeo ubi sis, aut ubi futurus sis.

Idcirco sum tardior, quod non inueni sidelem tabellarium:
quod si rarius sit quam tu exspectabis, id erit causa, quod non eius generis meae litterae sint, ut eas atdeam temere committere.

Meas litteras quod requiris, impediōr inopia rerum, quas nullas habeo litteris dignas.

LITTERARVM BREVITATEM
excusandi.

PLVRIBVS verbis ad te scriberem, si aut tua humanitas longiorem orationem exspectaret, aut id fieri nostra amicitia pateretur, aut res verba desideraret, ac non pro se ipsa loqueretur.

Pluribus verbis ad te scribam, cùm plus otij nactus ero. Hæc scripsi subito.

Brevitas tuarum litterarum me quoque breviorem in scribendo facit: & verè ut dicam, non satis occurrit quod scribam.

Plura

Plura scripsisse, nisi tui festinarent.

Idè sum breuior, quòd, ut spero, coràm breui conferre quæ volumus licebit.

Pluribus verbis tecum agerem, nisi pro me apud te res ipsa loqueretur.

Cupiebam me hercule longiorem epistolam facere, sed nec erat res de qua scriberem, nec iocari præ cura poteram.

Occupationum mearum tibi signum sit librarij manus.

Oro, obsecro, ignosce: non possum plura scribere.

Plura ad te vacuo animo scribam.

Plura otiosus: hæc cùm essem in Senatu exaraui.

Plura scribam si plus otij habuero.

Pluribus verbis ad te scribam, cùm plus otij nactus ero.

Præposteros habes tabellarios: et si me quidem non offendunt: sed tamen cùm à me discedunt, flagitant litteras: cùm ad me veniunt, nullas adferunt: atq; idipsum facerent commodius, si mihi aliquid spatij ad scribendum darent: sed petasati veniunt, comites ad portam exspectare dicunt. longior epistola fuisset, nisi eo ipso tempore petita esset à me cùm iam iretur ad te.

Properantibus tabellariis, alienis hanc epistolam dedi; è breuiores, quòd eram missurus nostros.

Vix tantula epistole tempus habui, atque id ereptum è summis occupationibus.

Festinationi meæ, breuitatiq; litterarum ignoscet.

A D V A R I A R E S P O N D E N D I.

S E D ut ad epistolas tuas redeam, cætera belle; illud miror, quis solet eodem exemplo plures dare qui sua manu scribit?

Quod

Quod extre^mum fuit in epistola quam à te proximè acce^pi,
ad id primū respondebo.

Litteras à te mihi stator tuus reddidit: his ego ordine (vt vi-
deris velle) respondebo.

Tuis litteris lectis, putavi aliquid rescribendum esse.

PER MIXTÆ QVÆ DAM ET CONFVSAE
diuersorum generum formulæ.

PLANE nec precibus nec admonitionibus reliquit locum.

Nactus tempus magis idoneum.

Vt quām rectissimè agantur omnia, mea cura, opera, & in-
dustria prouidebo.

Multos annos eo vtor familiariter.

Quæ ne eum spes fallat, vehementer rogo.

A nobis agentur omnia diligenter.

A me nullum tempus prætermittetur de tuis rebus agendi &
cogitandi.

At teneris vnguiculis mihi cognitus est.

Eius generis meæ litteræ non sunt, vt eas audeam temerè
committere.

Quoties mihi certorum hominum potestas erit, quibus rectè
dem, non prætermittam.

Vt perscripsi ad te antea, cognoui Hortensium percupidū tui.

Tui studiosus, fide & animo in te singulari.

Litteræ tuæ quas proximè miseras.

Cum illo re sèpè communicata.

Hæc multò antè meditere.

Adolescens eximia spes, & summa virtutis.

Faciam si mihi per eius amicitiam licebit.

Tu velim ita tibi persuadeas, nullam rem esse minimam quæ

D ad te

ad te pertineat, quæ mihi non carior sit quæm mea ratiō-
nes omnes.

Nihil oportuniūs potuit accidere.

Neque mihi quicquam assumſi, neque hodie assumo.
Hoc non in postremis eſt.

Animus nulla malevolentia suffusus.

Quæ gerantur, accipies ex Pollutione, qui omnibus negotiis non
interfuit ſolūm, ſed preſuit.

Quoniām interuallo locorum & temporum diſuncti ſumus,
per litteras tecum ſepiſimè colloquar.

Redeo quæ ad illud quod initio ſcripsi.

Quod ut tibi planiūs exponam, altiūs paulo rationem meo-
rum conſiliorum repetam neceſſe eſt.

Tantum dicam breui.

Tu me velim de rebus omnibus, & de Lentuli tui noſtrij, stu-
diis, & exercitationibus quæm familiarissimè certiorem
& ſepiſimè facias.

In hiſ ſum locis quo & propter longinquitatem, & propter
latrocinia tardifimè omnia perferuntur.

Repentè inceſſi omnibus latitiis.

Tu vide quæm ad me litteræ non perferuntur.

Mirum me tenet deſiderium vrbis, incredibile meorum, atq;
in primis tui.

Niſi me Eteſiae morabuntur; celeriter, vt ſpero, vos videbo.

Nos nihil turbulenter, nihil temerariè faciemus: te tamen
oramus, quibuscunq; erimus in terris, vt nos, liberosq; no-
ſtros ita tueare, vt amicitia noſtra & tua fides postulabit.

Hæc igitur tibi erunt curæ, quemadmodum oſtendis: meq;
totum, & mea, & meos coim mendatos habebis.

Redeo ergo ad vnum illud, me tuum fore cum tuis, ſi modò
erunt

erunt tui: sin minus, me certè in omnibus rebus satis nostræ coniunctiō amoriq; facturum.

De mea autem in te voluntate, sic velim iudices: me quibuscumque rebus opus esse intelligam; quanquam videam quis sim hoc tempore, & quid possum; opera tamen & consilio, studio quidem certa rei, famæ salui tuae præsto futurum.

Nec in te, ut scribis, animo fui mobili, sed ita stabili, ut in mea erga te volūtate, etiā desertus ab officiis tuis, permanerem.

Commutata persona, te mihi fratri loco esse duco.

Ego verò tibi profiteor atque polliceor eximium atque singulare meum studium in omni genere officij, quod ad honestatem & gloriam tuam spectet.

Has litteras velim existimes fœderis habituras esse vim, non epistolæ: meq; ea quæ tibi promitto ac recipio, sanctissime esse obseruaturum, diligentissimeq; facturum.

De Dionysio, si me amas, confisce, quamcunque ei fidem deris, præstabo.

Sed hec iocatum me putato.

Hanc epistolam cur non scindi velim, caussa nulla est.

Tu si me diligis, fruere isto otio: tibiq; persuade, prater culpam ac peccatum, quo semper caruisti & carebis, homini accidere nihil posse quod sit horribile aut pertimescendum.

De futuris autem rebus eti; semper difficile est dicere: tamen interdum coniectura possum propius accedere, cum res est eiusmodi cuius exitus prouideri posset.

Sed rursus γλαῦκε ἀδίνας, qui ad te mihi tu, tui, tua omnia maximè cura sunt, & dum viuam, erunt.

Ego que te velle, quæq; ad te & ad tuos pertinere arbitrabor, omnia studiosè diligenterq; curabo: que cum faciam,

D 2 beneuo-

benevolentia tuam erga me imitabor: merita non assequar.
Habes augurium meum.

Tu cura, ut cum firmitudine te animi, tum etiam spe optima sustentes.

Totum negotium tu sustineas oportet: in te mihi omnis spes est.
Sæpe dixi, quacumque re possem, me tibi & liberis tuis satisfacere cupere: idque tu ad tuos velim scribas: hæc quidem certè quæ in potestate mea sunt; ut operam, studium, consilium, rem, fidem meam sibi ad omnes res paratam putent.

Hæc èd pertinent, ut nihil existimem tam difficile, quod non pro te suscepimus, iucundum sit futurum.

Non dubito quin legente te has litteras confecta iam res futura sit.

Facere non potui, quin tibi & sententiam & voluntatem declararem meam.

Gratiissima mihi tua voluntas est: facisque nihil alienum necceſſitudine nostra, iudicisque patris tui de me.

Si vis, tu ad me alium mittito, quem ornem.

Secretò hoc audi.

Ego hic cogito commorari, quoad me reficiam, nam & vires & corpus amisi: sed si morbum depulero, facile, ut spero, illa reuocabo: quin hinc ipse euolare cupio.

Sed quid ego hæc ad te? cuius domi nascantur.

De Costio mihi gratum est: nam id etiam Attico mādaram.

Si vales, gaudeo, & ipse valeo. Tullia nostra rectè valet: Terentia minus belle habuit: sed certum scio iam conuoluisse eam.

Atque hoc nolim me iocari putas.

Ut tibi proximè scripsi.

Tu ta-

Tu tamen pro tua sapientia debebis optare optima, cogitare
difficillima, ferre quæcunque erunt.

Cum essem otiosus in Tusculano. Etiam atque etiam vale.

Etsi satis ex Furnio nostro cognoveram, quæ tua voluntas,
quod consilium de Repub. esset: tamen lectis tuis litteris,
liquidius de toto sensu tuo iudicani.

Perge igitur ut agis; nomenq; tuum commenda immor-
talitati.

Id sibi à te mandatum esse dicebat.

Tu pro tua prudentia quid optimum factu sit, videbis.

Verum haec propediem & multa alia coram.

Qui status rerum fuerit tum cum has litteras dedi, scire po-
teris ex Strabone.

Fac ut ad summa contendas.

Dolabella tabellarios meos deprehendit, litterasq; intercepit.

Grata mihi vehementer est memoria nostri tua, quam signi-
ficasti litteris: quam ut conserues, non quo de tua con-
stantia dubitem, sed quia mos est ita rogandi, rogo.

Impedior verecundia, ne te pluribus verbis rogem.

Valete mea desideria: valete.

Scribere subito, rapit. Scripsi festinans, properans.

Neque utar meo chirographo, neque signo.

Complicare epistolam, aperire epistolam, resignare litteras.

Excutere tabellarios, scrutari tabellarios, retinere tabellarios.

Scindere, conscindere, concerpere epistolas.

Litteræ amicæ scriptæ, summae benevolentia, multi officij,
plena consilij.

Fac me de tota causa nostra certiore.

Rescribe quam primum.

Rescribas velim quantum potes.

Nolo te ignorare,

Hoc qualemque esset, te scire volui.

Summo ingenio, summa virtute filium perdidit.

Cesaris pueri mirifica in doles virtutis.

Ad studia aptus & accommodatus.

Mirificè studio flagrans.

Summè omnium doctrinarum studiosus.

Euigilat in studio.

Vera laude probitatis, diligentiae, religionis, neminem illi antepono.

Vir cùm bonus tum per humanus,

Bonus vir nulla ignominia notatus.

Homo summa prudenteria: modestus homo & frugi.

Clarisimus & prudentissimus vir, honestus & splendidus.

Fœmina primaria.

Poëmata multæ artis.

Impurus homo & sceleratus, perditus & turpis.

Paratus ad omnia latro.

Lucium mihi commendas, quem quibuscumque rebus potero, diligenter tuebor.

De Fabio faciemus studiosè quæ rogas.

Eo sic vtor, vt nec familiarius vlo, nec libentius.

Vetus vsus inter nos intercedit.

Mibi nemo est amicior nec iucundior. Cariorem te habeo neminem.

Rogo te pro nostra summa coniunctione, inueterata amicitia, summa necessitudine: vetere coniunctione & necessitudine.

Si graue non est. Si tibi erit commodum. quod commodo tuo fiat.

Offi-

Officium meum ceteraqz mea studia tibi grata esse vehe-
menter gaudeo.

Tuum negotium agam, sicut debedo, diligenter.

Me tibi nulla re defuturum esse confidas.

Magna eius in me non dico officia, sed merita.

Quod mihi de filia gratularis, agnosco humanitatem tuam.

Mirabilis est expectatio tui.

Seiunge te quæso aliquando ab iis.

Putauis ea de re te esse admonendū. Illud te admoneo, ne, &c.

De eo quod me mones, ita faciam.

Animus perculsus & abiectus, afflictus, fractus.

Vita exceedere, decedere, diem suum obire, vitam relinquere.

Quod frater purgat se mihi per litteras; & affirmat, nihil à se
cuiquam de te secus esse dictum.

Quod de mihi de Sempronio purgas, accipio excusationem.

Respub. misera, nulla potius, afflcta, oppressa, affecta,
prostrata.

Ingrauescit indies intestinum malum.

Tot tantisqz rebus vrgemur, vt nullam allevationem quis-
quam non stulissimus sperare debeat. Vides vrbem sine
legibus, sine iudiciis, sine iure, sine fide.

Mirificè sum sollicitus. Incredibili sum sollicitudine.

Tabescere dolore, animo desicere, deseriri à mente.

Magna in sp̄e sum. Spes eum fessellit, frustrata est.

Ad te minus multa scribo, quod m̄erore impedior. Reliqua
me lachrymae non sinunt scribere.

Addo etiam illud. Addam illud. Adde huc. Extremū illud est.
Reliquum est.

Quod supereſt. Huc accedit. Longa sunt quæ restant.

Hæc eō pertinet oratio.

Sed ad rem. Sed ad propositum. Ad initium reuertar. Redeam
ad id vnde cœpi. Redeo ad prima.

IN ALIVD TEMPVS DIFFERENDI.

SED plura quām constitueram: corām enim.

Sed hæc aliās pluribus.

Sed hæc corām sapius.

In aliud tempus id argumentum epistolæ differo.

Præsenti tibi commodius exponam.

In congressum nostrum reseruabo.

Nihil duco esse commodiūs, quām de his rebus nihil iam am-
plius scribere: cūm erimus congreſi, tum si quid res feret,
coram inter nos conferemus.

Sed hæc corām commodiūs.

Hæc & multa alia, corām breui tempore licebit.

Corām agemus quæ erunt agenda.

Sed hæc posterius: & corām fortasse commodiūs.

Hæc, ut spero, breui inter nos communicabimus.

Cūm erimus congreſi, tum si quid res feret, corām inter nos
conferemus.

Ea in congressum nostrum reseruabo.

Cetera, ut scribis, præsenti sermoni reseruentur.

Si est quod mecum communicare velis, ego te exspectabo.

TRANSEUNDI.

VNI epistolæ respondi: venio ad alteram.

Nunc venio ad transuersum illum extremæ epistolæ tuae ver-
sicolum, in quo me admones de sorore, &c.

Habes ad superiorem: nunc audi ad alteram.

Rescripsi ad omnia: nunc nostra accipe.

Dixit

Dixi de Cæsare: nunc dicam de temporum rerumq; natura.
Habes fere de omnibus rebus: vnum illud addam.

Nunc audi quod pluris est quam omnia.

Duas à te accepi epistolas: respondebo igitur priori prius.

Sed hæc hactenus: pluribus enim fortasse verbis quam necesse fuit, scripta sunt. Nunc ea quæ à me perfecta quæq; instituta sunt, cognosce.

P R A E C I D E N D I.

S E D heus tu, manum de tabula: magister adest citius quam putaramus.

Singula persequi non est necesse.

Sed hæc satis: multa vel plura potius quam necesse fuit: facit autem non loquacitas mea, sed benevolentia longiores epistolas.

Sed plura quam statueram.

Sed hæc pluribus: multaq; alia & de te & ad te, cum pri- mū ero aliquid nactus oīj.

Sed hæc hactenus.

Sed de nostris rebus satis: vel etiam nimium multa.

Sed longius progredior.

Non tenebo te pluribus: ponam in extremo quod sentio.

Sed nimis hæc multa de me, præsertim ad te.

Ne longior sim, vale.

F I N I E N D I.

E X T R E M U M illud erit. Non tenebo te pluribus. ponam in extremo quod sentio.

Hæc erant ferè quæ tibi nota esse vellem. Habes totum Reip. statum.

Quare vt ad me omnia quām diligentiissimē perscribas, te ve-
bementer rogo.

His de rebus quid acturus sis, si tibi non est molestum, rescri-
bas mihi velim.

Michi hec videntur. Tu quid sis acturus, & quid tibi placeat,
pergratum erit si ad me scriperis.

Hec habebam sere, qua te scire velle.

Hec scripsi raptim.

Hec ego scribebam hora noctis nona.

Hec festinans scripsi in itinere.

Hec te scire volui, scripsiq; sedatiore animo, quām proximē
scriperam.

Tu fasciculum, qui est M. Curio inscriptus, velim cures ad
eum perferendum.

Hoc putauit te scire oportere.

S A L V T A N D I P E R A L I V U M.

DOMVS te tota salutat.

Dionysius te, omnesq; vos, salutat.

Salutem mihi verbis tuis nuntiavit.

Dionysio plurimam salutem.

Pyliae & puellæ Cæciliae bellissimæ salutem dices.

Tulliole salutem dic.

Dionysium velim saluere iubeas.

Alexim humanissimum puerum velim saluere iubeas.

Valebis igitur, & valere Pyliam & Cæciliam nostram iube-
bis, & saluebis à meo Cicerone.

Salutem vtrique adscribo.

Lepta tibi salutem dicit, & omnes.

Q. F. tibi salutem plurimam dicit.

Cicero

Cicerō meus modestissimus & suauissimus puer tibi salutē di-
Tu dices vtriusque nostrum verbis & Pylæ salutem: [cu.

TVENDÆ VALETUDINIS.

VALETUDINEM tuam cura diligenter.

Curavt valeas etiam atque etiam, Tiro noster.

Cura ergo potissimum vt valeas: de tuis innumerabilibus in
me officiis erit hoc gratissimum.

Quantum me diligis, tantum fac vt valeas. vel, Quantum
te à me scis diligi, indulge valetudini.

Tulliola delitia nostra, cura vt valeas, & nos ames.

Te oro etiam atque etiam, misfrater, vt valeas.

Fac planè valeas.

Cura te, si me amas, diligenter.

Tu velim in primis cures vt valeas.

Cura, mi Tiro, vt valeas: hoc mihi gratius facere nihil potes.

Maxime autem date operam, vt valeatis, si nos vultis valere.

Cura vt valeas, meq; ames amore illo tuo singulari.

Me velim, vt facis, diligas; valetudinq; tua & tranquillitat^{is}
animi seruias.

Tu cura vt valeas; & ne te istinc temere commoueas.

VALEDICENDI.

VALE, vale. date prid. Kalend. Athenis.

Vale, ad v. Id. Quint. ex castris Narona.

Vale, v. Kalend. Sextiles, Regino.

Tu me diliges, & valebis. Etiam atque etiam vale.

Vince igitur & vale. Bene vale, & me dilige.

Valete, valete mea desideria, valete. Datum ad 111. Non.

O&t. Thessalonice.

Vale.

Vale. Salve. Iterum vale (vbi vale præcessit.)

Amanos & vale. Ne longior sim, vale.

Vale, & meos tibi commendatos habe.

Valebis, meq; vt à puerō fecisti, amabis.

Altera iam pagella procedit: vince & vale.

Vale vale & salve. Käl. Ian. M. Messala & M. Pisone Coss.

Interdum sine *Vale* finit epistolam.

INSCRIBENDI.

Quod mei instituti non sit, quicquam huc in medium proferre, quod apud Ciceronem, Latini sermonis principem & architectum, non reperiatur: de inscriptionibus planè nihil habeo quod dicam. Qui autem volet cognoscere inscriptionum formulas & titulos, quibus in præsentia docti passim ad omnis ordinis & loci homines vtuntur: consulat optimi doctissimique viri, meique à primis ætatis temporibus coniunctissimi amici, Simonis Verrepæi utilissima de conscribendis epistolis præcepta. Aldus Manutius Pauli filius, quem ego in Ciceronianis maximè imitandum esse putem, hisce vtitur inscribendi citra adulacionem formulis:

M. Antonio Mureto

Patauium.

Iacobo Grifolo

Romam.

Octauio Ferrario

Mediolanum.

Mario Nizolio

Parmam.

Item.

Gulielmo Sirleto Cardinali

Romam.

Francisco Richardoto Epi-
scopo Atrebatenſi.

Nicasio Caſletano.

FINIS.

APPROBATIO.

Hoc Formularum Ciceronianarum ad conscribendas epistolas perutile Opusculū; auctore magistro Christophero Vladeracco, Latinè, Græcè & Hebraicè doctissimo, in celeberrimo Buscoducensi gymnasio humanarum litterarum Professore; quod sanctæ Catholice Romanæ religioni, bonis moribus, atque Regiæ Maiestati contrarium sit, continet nihil: & dignum, & valde utile est ut imprimatur, & à studiosis legatur: Quod ego D. Henricus Zebertus à Dunghen, S. Theolog. Doctor, Cathedralis Ecclesiæ B. Mariæ virg. Antuerpiæ Canonicus, librorum Censor, hac mea subscriptione attestor.

Datum Antuerpiæ, Anno M. D. LXXXV.
die xix, Nouemb.

*Ita est, D. Henricus Zebertus à Dunghen,
S. T. Doct. &c.*

SVMMA PRIVILEGI.

REGIS Priuilegio cautum est, ne quis Selectissimas
Latini sermonis Phrases ex uno solo ^{et} Cicerone collectas, &c.
aut Formulas Ciceronianas conscribendis epistolis vitissi-
mas, auctore Christophoro Vladeracco, intra sexennium
imprimat, vel alibi impressas vendat, sub poena in
ipso diplamate contenta. Datum Bruxellæ, pridie
Calend. Maij. Anno M. D. LXXXVI.

Subsign.

Berthem.

ALVENSLEBEN
Bc
365

FORMVLÆ
CICERONIANÆ,

Epistolis consribendis
vtilissimæ.

AVCTORE

MAGISTRO CHRISTOPHORO

*Vladeracco, humanarum litterarum apud
Buscoducenses Professore.*

ANTVERPIÆ,
Ex officina Christophori Plantini.

M. D. LXXXVI.

